

tegn

nr. 2 august 2009

Tidsskrift for kunst & design/e-udgave

Forord

Alf Gørup Theilgaard

Nej! Dette nummer af **tegn** har nok en anden form end før, men det betyder ikke, at vi har forladt den trykte form. **tegn** vil stadig udkomme som et tidsskrift på papir 2 gange om året. Altså; dette e-nummer skal forstås som et supplement til det **tegn**, vi kender. Baggrunden for denne udvidelse kan siges at være en indskrænkning. Den faglige forening for Gymnasiets lærere i billedkunst & design (GLB&D) har hidtil stået for udgivelsen af **tegn** 3 gange om året, men da det er en ganske omkostnings-tung post, så er den nye model med 2 trykte numre og 2 mellemliggende e-udgaver (med fokus på nyhedsstof, kurser & meddelelser) om året et simpelt forsøg på at få økonomien til at hænge sammen. Et andet tiltag er at søge støtte til udgivelsen fra andre instanser. Men kunne man ikke også se udviklingen med både papir & e-form som en fornyelse? Jo!

I dette nyhedsnummer sommeren 2009 præsenteres nogle af efterårets kurser, hvor blandt andet arkitekturen er sat i scene. Som appetitvækker kan læses Henrik Valeurs "Byerne og klimaet – arkitektens perspektiv", hvor der slås et slag for fremtidens byarkitektur som en sofistikeret økologi.

Fra vores egen verden er der indlæg fra foreningen & fagkonsulenten. Og skulle man ikke have set det endnu, så kan også referatet fra seneste generalforsamling studeres.

Til efteråret ventes næste trykte nummer af **tegn** at udkomme. Her vil der være artikler om metakognition og læreprocesser i billedkunst, ligesom der kan læses om den internetmedierede udstilling. Altså er der noget at se frem til. Indtil da: God sommer!

Byerne og klimaet – arkitektens perspektiv

Af Henrik Valeur

25. september 2009 afholder GLB&D i samarbejde med Arkitektskolen i København og arkitektfirmaet UiD et symposium om 'Klimaforandringer, byer og byliv' med deltagelse af en række internationale arkitekter.

Forfatteren er kreativ leder af UiD og kurator for det prisvindende udstillingsprojekt CO-EVOLUTION.

Mennesket har altid søgt at tilpasse sig et skiftende klima, men for første gang nogensinde er vi nu tilsyneladende selv i stand til at ændre Jordens klima.

Det skyldes vi er mange, som ikke længere lever på naturens præmisser.

Byerne spiller en afgørende rolle i denne udvikling. I den vestlige verden er byboernes andel af befolkningen vokset fra ca. 1/4 i 1900 til ca. 3/4 i 2000, mens BNP i den samme periode er tidoblet.

Det er denne vækstmodel mange udviklingslande nu forsøger at kopiere. FN forventer således, at verdens samlede befolkningstilvækst frem til 2030 (ca. 2 milliarder mennesker) vil blive absorberet af byerne i udviklingslandene.

Men mange af de nye byboere vil næppe komme længere end til slumbebyggelserne i byernes udkant, hvor de ikke vil opleve væsentlige forbedringer af deres levevilkår, måske snarere tværtimod, og derfor heller

ikke vil få nogen indflydelse på klimaet. I modsætning hertil har byudviklingen i Kina gennem de seneste årtier faktisk været med til at løfte op imod 400 millioner kinesere ud af ekstrem fattigdom. Her kan fattige bønder, som flytter ind til byerne, ikke bare forvente at tjene flere penge, men også at leve længere!¹ Alene i Shanghai er den årlige tilstrømning nu omkring en million mennesker. Her bygger man altså hvad der svarer til et nyt København – hvert år! Okay, det ligner måske ikke helt København, men alligevel ...

Vi påvirker klimaet gennem udledningen af drivhusgasser, heriblandt CO₂, som forhindrer varmen i at forlade Jordens atmosfære. Ifølge FN's miljøprogram (UNEP) er byerne ansvarlige for mere end 3/4 dele af det samlede menneskeskabte CO₂ udslip.²

Men vi påvirker også klimaet gennem skovrydning, fordi vegetationen i skovene – ligesom algerne i havet – optager og binder CO₂.

Udformningen af den moderne, vestlige by med sine vidt spredte forstadsbebyggelser, er en stærkt medvirkende årsag til begge dele. Den kræver meget store landarealer og derfor også meget transport, mange transportmidler, meget asfalt og mange rør og ledninger.

Asfalten til veje og parkeringspladser er i øvrigt med til at ændre jordens overflade, så den absorberer færre

Shanghai (Puxi). © UiD

drivhusgasser og mere solvarme. Men det er ikke kun den moderne, vestlige byform, som belaster miljøet. Det er også de urbane, vestlige livstile, som f.eks. det at vi spiser mere kød, hvilket nødvendiggør større landbrugsarealer og forårsager mere udledning af drivhusgasserne metan (CH_4) og lattergas (N_2O).

Desuden transporteres kødet ofte over lange afstande – vi importerer oksekød fra Argentina og eksporterer svinekød til Japan. Det ville naturligvis være bedre for miljøet hvis fødevarerne blev produceret lokalt, og flere projekter til bæredygtige byer indeholder da også forslag til 'urban farming'. Men det vil ikke være særlig godt for fattige bønder, som lever af at eksportere fødevarer til byboerne.

Det er ikke kun fødevarer, men stort set alle forbrugsvarer, som produceres et andet sted end dér hvor de for-

bruges, nemlig dér hvor det er billigst. Tilsvarende bliver de materialer, som indgår i produktet, ofte udvundet et andet sted end der hvor de forarbejdes. Produkterne bruges også måske også vedligeholdes. I hvert fald skal man på et tidspunkt af med dem igen. Den energi og de ressourcer der således anvendes gennem produktets livscyklus kaldes en økologisk rygsæk. Man kan sige, at den økologiske rygsæk angiver produktets reelle vægt i forhold til miljøet. Tyskeren, Friedrich Schmidt-Bleek, som har udviklet dette begreb, har påvist, at 'vægten' af en almindelig sort bomulds t-shirt er 4.5 tons CO_2 !³

Udover at bruge energi på at maskinvaske og tørretumlet-shirt'en bruger vi energi til en lang række moderne, urbane bekvemmeligheder som elevatorer, aircondition, køleskabe, fjernsyn, computere o.lign. Samtidig har 1/4 af verdens befolkning, som typisk bor i land-

Vandforsyning til flygtninge i Salamat, Chad. © Albert Viñas/Médecins Sans Frontières

områder i den fattige del af verden, end ikke adgang til elektricitet.

Det er, groft sagt, i den rige del af verden problemerne skabes, men det er i den fattige del man kommer til at bøde for dem. Det er det fordi de fattige er dårligere i stand til at beskytte sig selv mod konsekvenserne af klimaforandringer og fordi mange bosætter sig på udsatte steder og imange tilfælde helt udenfor myndighedernes kontrol.

Bangladesh er et af de lande, hvor man allerede opererer med begrebet klimaflygtninge. Gennem de seneste 10 år har udenlandske hjælpeorganisationer bygget boliger, bl.a. simple bambusbygninger på søjler, til nogle af de mange bangladeshere, som har måttet flygte fra deres hjem på grund af oversvømmelser. Men Bangla-

desh er samtidig et af de lande i verden som selv påvirker klimaet mindst.

Bangladesh har et økologisk fodspor på 0.6 global hektar per person, hvilket er et af de absolut laveste i verden. Danmark, derimod, har et økologisk fodspor på 8.0, hvilket kun overgås af De Forenede Arabiske Emirater, USA og Kuwait!⁴ Med jordklodens nuværende, økologiske bæreevne (2.1 global hektar) betyder det, at hvis hele verdens befolkning levede på samme måde som vi gør i Danmark, ville der være brug for knapt 4 jordkloder for at få regnskabet til at balancere.

Det er derfor ikke særlig smart, at udviklingslandene kopierer vores byformer og urbane livsstile, men det er selvfølgelig svært at sige til nogen de ikke behøver bil når man nu selv har en.

3D visualisering af Masdar. Projektet er udarbejdet af Foster + Partners. © Abu Dhabi Future Energy Company

Det ville nok være smartere at kopiere naturen – også i den vestlige verden!

De tusinder af frø en plante spreder for at formere sig svarer til de tusinder af ideer der er brug for at så i byplanlægningen. Også selvom det måske kun er nogle få af dem som vil spire!

Til det formål er det nødvendigt, at involvere et bredt spektrum af eksperter, interessenter og brugere langt mere direkte i byplanlægningen. I den karré hvor jeg bor er der planer om at gøre baggården CO₂-neutral, så nu er vi blevet inviteret til lokalt klimatopmøde!

Det afgørende, at der etableres en dialog, så beslutningstagerne forstår brugernes situation og brugerne forstår beslutningstagerens. For det er både de store overordnede og de små dagligdags valg, som har betydning. Og det er vigtigt med love og regler, som kan re-

gulere vores adfærd, men en bæredygtig udvikling skal komme både oppefra og nedefra.

Det handler ikke kun om planlægningsprocesserne, men også om udviklings- og tilblivelsesprocesserne. Der er brug for at byerne udvikler sig mere organisk, så de løbende kan tilpasse sig nye krav og behov, nye livsstile, ny viden og nye teknologier. Hvad gør man f.eks. med de enorme parcelhusbebyggelser, når man ikke længere kan forsvare denne boligform i forhold til de overordnede miljøhensyn og familiemønstrene samtidig ændrer sig, så den ikke længere er attraktiv for nye boligkøbere?

I Abu Dhabi – et af De Forenede Arabiske Emirater (det er dem med det største økologiske fodaftryk i verden) – er man ved at bygge det der bliver kaldt verdens første CO₂-neutrale by. Masdar⁵ er en high-tech by, som bygges fra scratch, med de mest avancerede

3D visualisering af den nye bydel i Nordhavnen, som kan blive en test på hvordan man både bekæmper klimaforandringer, gennem miljørigtige tiltag og bæredygtige løsninger, og hvordan man tilpasser sig disse forandringer, f.eks. stigende vandstand i havene. Projektet er udarbejdet af Cobe, Sleth og Rambøll. © By og Havn

Midlertidige boliger til katastrofeofre som den japanske arkitekt Shigeru Ban har udviklet og opført i bl.a. Indien, Japan, Rwanda og Tyrkiet. Fundamentet består af ølkasser fyldt med sand, væggene er lavet af paprør og taget af sejldug.
©Shigeru Ban

grønne teknologier, midt ude i ørkenen. Hvis man har penge nok er det ikke så svært, men er det miljørigtigt? Eller er der snarere tale om 'greenwashing', hvor man vasker sorte penge grønne?

Det er naturligvis vigtigt, at udvikle (og anvende) nye løsninger, men det er også vigtigt, at de er til at betale for almindelige mennesker. Derfor handler det ikke kun om at opfinde, men også om at genopfinde – og genbruge.

Den amerikanske arkitekt William McDonough har været med til at give ideen om genbrug en nutidssvarende intellektuel og kreativ udformning i vugge-til-vugge konceptet, som tager udgangspunkt i det forhold, at naturen ikke selv sparer på noget, men at den heller ikke lader noget gå til spilde. At alting hænger sammen – også selvom man ikke altid kan se det.

Under alle omstændigheder er det nødvendigt, at tænke, bygge og bruge byer på helt nye måder. Byer som ikke bare er dumme maskiner, men sofistikerede økologier.

Noter

1. Henrik Valeur (edit.); CO-EVOLUTION, Dansk Arkitektur Center, 2006, ISBN 87-90668-61-8
2. <http://www.unep.or.jp/letc/Publications/Freshwater/FMS7/9.asp>
3. Friedrich Schmidt-Bleek; Der Ökologische Rucksack – Wirtschaft für eine Zukunft mit Zukunft, Hirzel Verlag, 2004, ISBN 3-7776-1289-8
4. http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_ecological_footprint
5. <http://www.masdar.ae>

Ismerne er ikke kernestof

Af Fagkonsulent Mart Tiemensma

Grunden til bekymring

Som censor var jeg forundret over en eksaminators undervisningsbeskrivelse med litteraturhenvisninger til stort set samtlige "ismer". Han forklarede, at hans erfaringer i de seneste år har vist, at censorerne forventer, at eksaminanderne kender ismernes kongerække. Jeg ved ikke hvor udbredt fænomenet er, men en usystematisk kontrol af undervisningsbeskrivelser viser, at -ismer (ofte begrænset til: ismer mellem 1860 og 1940) fylder uforholdsmæssigt meget.

Ifølge læreplanerne i billedkunst kan en censor ikke *forvente* at en lærer bruger undervisningstid på "ismerne". En censor må slet ikke *kræve* det. I læreplanerne optræder begrebet "ismer" ikke. Hvis der i faget udvikles en parallel obligatorisk læreplan, som ikke er skrevet ned i en lov, har faget et problem.

En eksaminator fortolker loven og arbejder indenfor loven, og så længe denne fortolkning holder sig indenfor læreplanens grænser, er der ingen fare.

Gengivelsesstrategier kan eksempelvis fortolkes som "følelse" "tanken" og "øjet"¹. At jeg – som censor – mener, at denne inddeling er besværligt og i bogen "Billedkunst, metode, kronologi, tema" ikke bliver beskrevet, så jeg kan forstå hvad forfatterne mener, er muligt. Men hvis en overbevist lærer på C niveau tager to ud af

de tre som udgangspunkt, og på B niveau finder en logisk fjerde, kan jeg som censor ikke brokke mig.

Ismer optræder imidlertid ikke i læreplanerne – hverken direkte eller indirekte. Der er angivet 4 perioder (før 1400, 1400-1750, 1750 – nu, samt kunst fra de seneste 5 år.) og ikke 25.

Man kan sige, at en eksaminator har valgt denne kernestofforøgelse som *supplerende stof*. Det lyder fint, og det tyder på, at læreplanen opfattes af denne lærer som uambitiøs: der er brug for meget supplerende stof. Men også når jeg læser læreplanens afsnit om supplerende stof, har jeg svært med at finde en begrundelse for at plage mine elever med alle de ismer.

Under "supplerende stof" kan læses: *Eleverne kan kun opfylde de faglige mål ved at supplere kernestoffet med andre værker, tekster, øvelser eller udstillingsbesøg, der uddyber kernestoffets emner, så der fremdrages flere dimensioner og perspektiver. En del af det supplerende stof er individuelt valgt i forbindelse med det større projektarbejde. Supplerende stof knyttes i øvrigt til aktuelle eller lokale begivenheder, skolebegivenheder, udstillinger eller nybyggeri. Altså: ikke et ord om "ismer".*

Ismer opfylder ikke faglige mål

Men hvis jeg nu lader som om ismer kan opfattes som

supplerende stof, så skal dette være med til at fremme læreplanens faglige mål. Kan man sige, at alle de ismer er med til at træne eleverne i at *"skelne mellem udvalgte kunsthistoriske perioder og beskrive disse periodes væsentligste træk"*?

I læreplanerne defineres de fire perioder bredt, som nævnt lige før, og man kan ikke fortolke læreplanen som: kunne skelne mellem kunst fra før 1400, 1400-1750, 1750 – 1860, impressionisme, ekspressionisme, futurisme, kubisme, dadaisme, surrealisme, popart og superrealisme samt kunst fra de seneste 5 år. Ideen er klart: eleverne skal lære at den ene *tidsalder* skiller sig væsentlig af i forhold til en anden *tidsalder*. Ismerne opstår i en tidsalder, som læreplanen opfatter som én. Set med læreplanens øjne er det meningen, at eleverne kan se eksempelvis forskellen mellem ismernes kunst og renaissancekunst. Eleverne bliver ikke bedre til at skelne mellem de fem nævnte perioder, hvis læreren beder dem om at kunne skelne mellem den ene og den anden isme indenfor en af disse perioder. At holde ismerne fra hinanden kræver noget helt andet og meget mere kompleks, som jeg lidt senere vil komme tilbage til.

Også selvom vi ville kunne forsvare, at eleverne bliver bedre til at skelne mellem perioder ved at lære subtile finfordelinger indenfor en bestemt periode, kan den markante forøgelse af kernestof og supplerende stof ikke *kun* være gavnligt for at gøre eleverne bedre i forhold til et enkelt mål, og der må altså være en eller form for forbindelse mellem ismer og de andre faglige mål. Eleverne kan lave et impressionistisk maleri, en surrealistisk skulptur og en minimalistisk bygning osv. som visualiseringsopgaver med et analytisk sigte. De kan læse kunsthistoriske tekster, impressionisme kan kombineres med "øjet", ekspressionisme med "følelse" og minimalisme med "tanken".

At man kan analysere et værk ved at forsøge at genskabe det, er en gammel filosofi som sikkert kan have sin pædagogiske berettigelse. Det kræver imidlertid, at dette arbejde udføres i dybden og ikke forbliver på overfladen. Hvis eleverne tegner "Skriget" engang til – bare

som det nogenlunde ser ud, får de ikke en bedre forståelse for værket, og slet ikke for ekspressionismen. Der skal analytisk bearbejdes til, også selvom analysen er baseret på noget, der ligner praksis. I dette arbejde burde de kunne bruge deres undervisningsbøger. Der findes imidlertid ikke en undervisningsbog, hvor "ismerne" behandles ud fra *analytiske* principper. Ismerne beskrives ud fra princippet: hvad ved forfatteren om emnet. Formålet synes ofte at være at give eleverne nogle facts, de kan diske op med til eksamen og nogle generelle *oneliners* om ismer så som: impressionisme *ønskede ikke at opdigte eller tilføje* (hvorved en stor del af Renoirs oeuvre falder fra, mt), *men ville beskæftige sig med verden, som den tog sig ud i det øjeblik, maleren stod overfor sit motiv*. Ekspressionisme *sætter følelsen i centrum. Linien og farven tjente nu rent udtryksmæssige formål*.² Der bruges måske en halv til halvanden side på en isme og også derfor kan man heller ikke forvente stor analytisk subtilitet. Men som læser resulterer disse små bemærkninger i flere spørgsmål end svar: Hvad menes med, at linien og farven tjente rent udtryksmæssige formål? Har skrigets former ikke også til formål, at nogle streger ligner en bro? Er dette maleriet uvedkommende? Og hvis det handler om "udtryksmæssige formål" hvad udtrykkes så? Udtrykker skrigets varme farve, at alt er ok? Hvad menes med begrebet "at udtrykke"? Handler det om metaforiske eksempler, eller handler det jungianske ursymboler?

Det eneste eleverne kan med disse bemærkninger er at lære dem udenad. Intet bliver forklaret, ingen analyse sættes i gang, men teksterne haster sig videre til næste sandhed (*Bevægelsens rødder gik tilbage til 1880-erne*.) Jeg kan selvfølgelig sætte eleverne på et analytisk spor, men timerne er hurtigt brugt takket været disse så simpelt lignende sætninger. Og jo mere eleverne lærer at kombinere isme-oneliners med et analytisk blik, jo mere uoverskueligt bliver ismerne.

At analysere og at undersøge er fagets formål og mål. Kronologien er begrænset til fire perioder, som kan fortolkes som små eksempler indenfor de fire perioder

eller en skildring af større dele af perioden med en bred pensel.³ I forhold til ismerne vil det sige, at klassen kan beskæftige sig med "modernisme", hvor vi snarere prøver at finde et større fællesskab mellem de hundredtusinde ismer end forskelle. Klassen og læreren kan også vælge at se på en enkelt isme – eksempelvis surrealisme.

Min største bekymring med en finfordeling i utallige ismer er, at fagets fokus flyttes fra faglige problemstillinger, hvor det handler om at "lege" med den kompleksitet, billedverden konfronterer os med, til netop kronologi, hvor det handler om forenklet kasse-kategorisering. Fagets formål er derved ikke længere, at *"eleverne tilegner sig visuel kompetence til at kunne orientere sig i visuelle kulturer og til at kunne arbejde med det visuelle betydning"* men er blevet til: *"Eleverne lærer at referere kanoniserede nuanceforskelle mellem forskellige ismer med udvalgt billedmateriale."* At fortælle hvad en bestemt forfatter kalder forskellen mellem ekspressionisme og impressionisme, er blevet mål – og som fagligt problem er dette ikke særligt interessant.

Ismernes fremtid

Men sæt nu, at vi laver om på læreplanerne for at gøre plads til flere ismer. Hvad er så problemet?

Ismerne er et problematisk (eller: problematiserende) kategoriseringssystem. Kunsthistorisk og kunsthistoriografisk kan vi konstatere, at "ismer" har forskellige "historier" bag sig, og ikke deler en fælles kategorial betydning.⁴ På den ene side er der "ismer" som er navngivet i datiden, og som dengang (eksempelvis i forbindelse med en udstilling) samlede en gruppe kunstnere, som ikke havde en fælles doktrin (Fauves ifgl. van Dongen). Andre "ismer" har aldrig været en bevægelse, og kan ikke begrænses til sådan en, men isme-navnet ekspressionisme er eksempelvis en *"convenient"*⁵ betegnelse for en kunsttype, som ikke vil være impressionistisk. Nogle ismer er en betegnelse for en lille gruppe med et afgrænset mål og en fælles stil (de Stijl), andre hentyder til en

gruppe uden fast stil, men som man kunne blive medlem af, og hvor man kunne blive smidt ud af (surrealisme i tyverne, trediverne – og nej: Frida Kahlo og Magritte har aldrig været medlemmer, og Dali blev i 1934 smidt ud af bevægelsen pga. Franco-sympati). I dagligdagssprog lyder det forkert at påstå, at Barnett Newman var en "de Stijl – maler", mens alle mulige og umulige kunstnere er tildelt surrealist-status uden at spørge dem selv om de vil, eller André Breton om lov. I nogle ismer var idealer i den grad modsætningsfulde, og afgrænset på samme tid, så deres "at være en isme" er mere forvirrende end oplysende (Orfisme). Nogle ismer forsøgte at samle tidens avantgarde bevægelser i en isme (kubo-futurisme, der Blaue Reiter projektet, surrealisme lige før dens endeligt). Ismer afgrænses og defineres forskelligt, og definitionen ændres i løbet af (kunst)historien.

Som kategoriseringssystem mangler ismerne fælles træk, der gør ismerne sammenlignelige. Hvis vi deler et supermarked op i afsnit, som hedder lego, desserter, fjernsyn, møbler, kontorstole, branding, grønne produkter, og ting som de kongelige og deres venner køber, må vi ikke forvente at en gennemsnitskunde kan finde rund.

Ismerne er et kunsthistorisk kategoriserings-princip, og indenfor kunsthistorie snarere noget, som kan være med til at problematisere enten den historisk beskrivende del, eller den analytisk teoretiske del. Eleverne behøver bare at sammenligne hvad der skrives i almindelige billedkunst-skolebiblioteks bøger for at konstatere det. Fagligt set er ismer derfor ikke særligt velegnet til billedkunst-undervisning, men snarere noget som kan bruges i forbindelse med billedsamtaler, hvor eleven kan sige "ismeordet" som konklusion på ingenting. Og i en billedsamtale kan vi være ligeglade med om de rammer rigtigt eller forkert. I begge tilfælde får vi igen noget, vi kan snakke lidt mere om.

Konklusion

Jeg blev ærligt talt rystet af eksaminators svar på, hvorfor han havde brugt så meget dyr tid på ismerne. Censo-

terne mente, at det var det, eksaminanderne skulle kunne. Jeg har meget svært med at se hvordan og hvorfor iserne kan spille en fremtrædende rolle i undervisningsbeskrivelser eller eksamener. De nuværende læreplaner lægger ikke op til en isme-fikseret tilgang til faget. Set med undersøgende, analytisk blik, som vi gerne vil lære eleverne, er effekten af isme-tilgangen til faget ikke-produktiv. På gymnasieniveau kan ismer kun give anledning til videre-snak i billedsamtaler, men denne form for "analyse" hører danskfaget til.

Noter

1. Henrik Scheel Andersen og Ole Laursen "Billedkunst, metode, kronologi, tema" (Systime 2006)
2. Henrik Scheel Andersen og Ole Laursen "Billedkunst, metode, kronologi, tema" (Systime 2006)
3. Se vejledningerne.
4. Til denne del af teksten har sammenlignet "Concepts of modern Art" ed. Nikon Stangos (Thames and Hudson, 1981) med H.W. Jansons "Verdenskunstens Historie del 3" (Politikens forlag 1978), E.H. Gombrich "Kunstens Historie" (Gyldendal, 1997) og Rene Huyghe (ed) Larousse encyclopedia of Modern Art. Det er med andre ord ganske almindelige almene kunsthistorie bøger.
5. Wolf-Dieter Dube, The Expressionist, (Thames and Hudson 1992).

Referat af Generalforsamling i GLB&D 2009

Generalforsamling for GLB&D fredag den 6. marts kl. 16.00 på Kursuscenter Severin, Skolesvinget 25, 5500 Middelfart med følgende dagsorden:

1. Valg af ordstyrer og referent

Alf Theilgaard (AT) blev valgt til dirigent, Bodil Rokkedal Johansen (BR) og Bernhardt Hutters (BH) som referenter

2. Formandens årsberetning

I sin mundtlige beretning koncentrerede formanden, Henrik Juhl Andersen (HJA), sig om mødet i ministeriet med Jarl Damgaard, Torben Kristoffersen og Benedikte Kieler. På mødet drøftedes revision af læreplaner for fagene billedkunst og design samt fagenes placering i gymnasistrukturen. HJA henviste til Kirsten Larsens referat af møde i Tegn eller på EMUen. I ministeriet afviste man en hurtig revision af læreplanerne i billedkunst, man afventede EVA's rapport og ville ikke udtale sig om fagenes fremtid, før evalueringerne endelig forelå. Herefter ville en revision af læreplanerne finde sted, (måske) næste skoleår. Men det positive var iflg. HJA, at EVA-rapporten påpegede problemer med det "praktiske" placering, så der ville komme en opprioritering heraf.

Ministeriet var ikke interesseret i udviklingen af et nyt fusionsfag Kunst&Design (visuel kultur), men alle var velkomne til at søge forsøg med fagene.

HJA's eget forsøg på Ålborg var blevet afvist.

Det var nødvendigt med nye medlemmer i bestyrelsen pga. opbrud i bestyrelsen.

Formandens beretning godkendtes ved applaus.

3. Godkendelse af regnskab

Revisoren, Signe Poulsen, havde godkendt regnskabet. Kasserer Else Hermann (EH) gennemgik regnskabet. Hun fastslog, at indtægterne fra medlemskontingent ikke dækkede udgifter til Tegn, medlemskort, bestyrelsesmøder, generalforsamling m.m. Underskuddet på 37924,07 kr blev dog dækket af tidligere opsparinger. På den måde kunne foreningen fortsætte i 3-4 år, men så måtte man iflg. EH enten nedlægge foreningen eller finde nødvendige besparelser og flere/nye medlemmer var også nødvendige.

Medlemstallet 6.3.2009 var ca. 200, i 2008: 250. Der var enighed om, at flere medlemmer er en nødvendighed. EH fastslog, at den afdøende bestyrelse havde gjort meget. AT oplyste om foreningen på de fagdidaktiske kurser. Men alle måtte gøre mere bl.a. ved henvendelser til billedkunstlærerne på skolerne, notitser i Gym-

nasieskolerne, understregning af fordelene ved medlemskortet, gratis adgang til udstillingssteder også i udlandet. Men færre billedkunsthold betyder færre lærere i faget.

HJA fandt, at selvom generalforsamlingskurset i 2008 havde givet underskud, var generalforsamlingskurser vigtige, men tilskud til udlandsstudieture var der ikke råd til i en periode.

Et forslag om at gøre Tegn elektronisk vendte AT sig imod pga. problemer med copyright.

Regnskabet blev herefter godkendt.

Signe Poulsen blev genvalgt som revisor.

4. Fastsættelse af kontingent

Bestyrelsens forslag om kontingent på 400- kr. fra 2010 blev vedtaget.

5. Orientering om GLB&D's struktur: Regionerne

BH: I det forløbne var der afholdt valg af regionalsekretærer i overensstemmelse med foreningens vedtægter, med undtagelse af en region. Valget var flere steder afholdt i forbindelse med et kursus. BH fandt regionsmøderne vigtige for foreningens interne kommunikation, den faglige orientering samt socialt: at man lærte hinanden at kende som billedkunst- og designlærere. Mødet mellem næsten alle regionalsekretærene og bestyrelsen i november havde været frugtbar bl.a. mht. tilbagemeldinger om regionerne. Aht økonomien havde bestyrelsen valgt at reducere garantibeløbet til regional kurser fra 5000 kr. til 2.500 kr.

Herefter fulgte en debat om, hvad regional møderne kunne bruges til.

6. Orientering og debat om GLB&D's kursusvirksomhed.

På generalforsamlingen var der opslutning om generalforsamlingskurserne.

Kirsten Larsen (KL) benyttede lejligheden til at reklamere for kurser, der ikke var i foreningens regi. Dette beklagede BH, fordi bestyrelsen i de to sidste perioder havde arbejdet på afklaring af foreningens kursusvirksomhed, at alle tiltag til fagernes udvikling var hjertelig velkomne, men brug af foreningens navn og blad kræver bestyrelsens medvirken. I stedet for en alternativ/parallel virksomhed, burde alle kræfter samles for at styrke fagene.

BH fandt det trist, men forståeligt, at foreningen ikke længere kunne støtte udlandstudieturene, der for ham var nødvendige for den faglige efteruddannelse, især når der ikke længere er støtte hertil fra ministeriet.

7. Debat vedrørende EVA-rapporten om de kunstneriske fag og Fagligt Forums evaluering af billedkunst og design

HJA orienterede om EVA-rapporten, som bl.a. pegede på udeladelse af de praktisk/kunstneriske kompetencer i målsætninger som problematisk for faget billedkunst.

Bl.a. fagkonsulent Mart Tiemensma (MT) gennemgik Fagligt Forums evaluering af fagene. Flere fandt det kritisabelt, at det praktiske ikke blev tilstrækkeligt inddraget i undervisningen og i evalueringen ved eksaminerne.

MT fandt det svært at drage en konklusion mht. eksamensformer. For mange standardsvar på standardspørgsmål

MT orienterede om ny sammensætning af Fagligt Forum. På den baggrund kritiserede BH, at MT i de forløbne perioder ikke har været villig til at indsætte medlemmer fra bestyrelsen som repræsentanter for lærersiden i fagene bk og design. Dels fordi de nuværende medlemmer næppe kan betragtes som repræsentative for lærerne i fagene, dels for at fremme samarbejdet mellem fagkonsulent og den faglige forening.

I øvrigt blev der set frem tilden kommende konference for de kunstneriske fag med deltagelse af de respektive fagkonsulenter samt repræsentanter for de faglige foreninger.

8. Diskussion af fagene billedkunsts og designs fremtid

Fremtiden så ikke lys ud for fagene. Antal af billedkunsthold var reduceret med ca. 30 %, måske mere. For design var situationen endnu værre. Iflg. MT var htx- design dog i fremgang. På den baggrund blev det diskuteret, hvad der kunne gøres: En evaluering af fagene skal hurtigst muligt styrkes. En styrkelse af det praktiske. En markering af fagene på de enkelte skoler fx ifht de andre musisk-praktiske fag.

Iflg. KL var musik og billedkunst i samme situation, men i folkeskolen skulle de praktisk-musiske fag styrkes. – Desuden problemer, hvis fødekæden til videreuddannelse brydes. bkB nødvendig, hvis man skal have bk på lærerseminariet.

MT orienterede om, at samtlige faglige foreninger og fagkonsulenter inden for de praktisk-musiske fag var inviteret til at diskutere, hvad indholdet i fagene skulle være. Vigtigt med samarbejde for at støtte op om de kunstneriske fag

9. Behandling af indkomne forslag

Indkommet forslag fra Henrik Juhl Andersen:

På baggrund af udviklingen inden for vores fagområde siden gymnasireformen 2005 ønskes følgende protestskrivelse vedtaget på generalforsamlingen og herefter sendt til Undervisningsminister Bertel Haarder, Folketingets uddannelsespolitiske ordførere, Undervisningsministeriet og pressen.

Punkt a. GLB&D's generalforsamling opfordrer hermed Undervisningsministeren, Folketingets uddannelsespolitiske ordførere og Undervisningsministeriet til hurtigst muligt at medvirke til en revision af læreplanerne for billedkunst i gymnasieskolen. GLB&D har nu igennem fire år gjort opmærksom på manglerne i de fungerende læreplaner. Den seneste og længe ventede EVA-rapport peger i samme retning, nemlig at udeladelsen af de praktisk/kunstneriske kompetencer i målsætningerne for faget er kritisabel. Undervisningsministeriet har udmeldt,

at man først i løbet af det kommende skoleår vil påbegynde arbejdet med en revision af læreplanerne. Vi må protestere mod denne langsommelighed i sagsbehandlingen. De nuværende læreplaner er – qua de åbenlyse fejl, hvormed de er behæftet – i strid med fagets formålsparagraffer. Nogle reviderede læreplaner må kunne træde i kraft allerede fra sommeren 2009. GLB&D gør opmærksom på, at vi for over et år siden fremsendte vores meget gennemarbejdede forslag til revision til samtlige relevante instanser. Det kan ikke være rigtigt, at vi for femte år i træk skal påbegynde et skoleår med utilstrækkelige og misvisende læreplaner!

Punkt b. GLB&D's generalforsamling opfordrer hermed Undervisningsministeren, Folketingets uddannelsespolitiske udvalg og Undervisningsministeriet til at godkende forsøg med et A-niveau fag dækkende hele det visuelle kunstneriske område – som musik allerede dækker det musiske. Under de nuværende forhold er vores fagområde, der omfatter hele det visuelle genstandsfelt (Kunst, Arkitektur og Design) i beskæmmende grad underprioriteret. For Danmarks fremtids skyld beder vi Undervisningsministeren genoverveje sin dogmatiske afvisning af flere A-niveau fag, endda også på rent forsøgsniveau, som det f.eks. er sket med det netop givne afslag til Aalborg Katedralskole, hvor man med international inspiration og med Aalborg Universitet som interesseret samarbejdspartner har foreslået afprøvning af et såkaldt fusionsfag dækkende hele det visuelle genstandsfelt: Kunst & Design. Forsøget er blevet afvist alene med henvisning til Undervisningsministerens generelle afvisning af alle forsøg med nye fag på A-niveau. Det er synd og skam, at vores visuelle fagområde, der i den grad har vist sig at være et udpræget VÆKSTområde for Danmark, også fremover skal nedprioriteres. Vi beder derfor Undervisningsministeren, de uddannelsespolitiske ordførere og Undervisningsministeriet genoverveje situationen og bidrage til, at landet sikrer sig optimale uddannelsesmuligheder for de unge talenter, hvis potentialer inden for det visuelle felt i øjeblikket negligeres – til stor

skade for Danmarks position som førende inden for netop dette område.

Protestforslaget blev enstemmigt vedtaget

10. Valg af bestyrelsesmedlemmer

Genvalg af Else Hermann (VUC Holbæk) og Bernhardt Hutters (VUC Roskilde), nyvalg af Lone Erhard-

sen (Varde Gymnasium & hf), Kristin Erdal (Htx Horsens) og Annamari Bjerlø (Marselisborg Gymnasium)

Kirsten Larsen (Gribskov Gymnasium) og Bodil Rokkedal Johansen (Hasseris Gymnasium) var ikke på valg.

Der blev ikke valgt suppleant

Umiddelbart efter generalforsamlingen konstituerede den nye bestyrelse sig med Kirsten Larsen som formand og Else Herman som kasserer.

Til bestyrelsen for Gymnasiets Lærere i Billedkunst og Design 6. maj 2009

Tak for orienteringen om protestskrivelsen vedtaget på foreningens generalforsamling.

Jeg kan forstå, at bestyrelsen for Gymnasiets Lærere i Billedkunst og Design gerne vil se en ændring af læreplanerne for billedkunst med virkning allerede fra august i år. Af "Evaluering af det kunstneriske fagområde på stx og hf" fra Danmarks Evalueringsinstitut kan jeg imidlertid ikke konkludere, at en ændring af læreplanerne i billedkunst er så presserende, at faget skal behandles efter andre principper end alle de øvrige fag. Og som det fremgår af den pressemeddelelse, jeg udsendte i anledning af de seneste evalueringsrapporter vedrørende bestemte fag i de gymnasiale uddannelser, vil samtlige læreplaner nu blive gennemskrevet efter debat med de faglige miljøer, sådan at der kan udstedes justerede udgaver af læreplanerne umiddelbart efter års-

skiftet, og sådan at de justerede læreplaner kan få virkning fra august 2010.

Der er på den anden side ingen tvivl om, at Danmarks Evalueringsinstituts bemærkninger til forholdet mellem den praktiske og den teoretiske dimension i faget skal tages alvorligt. Fagkonsulenten for billedkunst har derfor taget initiativ til at diskutere netop dette og andre væsentlige punkter i evalueringen ved kommende regionalmøder.

Som bestyrelsen selv gør opmærksom på, er der tidligere truffet en politisk beslutning om ikke at udbyde nye kunstneriske A-niveauer. Denne beslutning er ikke blevet ændret i forbindelse med den aftale om justering af gymnasireformen, der netop er indgået.

Med venlig hilsen
Bertel Haarder

Syddjylland som ressource i billedkunstundervisningen

Regionalkursus torsdag 24. september 2009

Regionalkursets mål er at give inspiration til at inddrage Syddjyllands arkitektur, byplanlægning og museer i billedkunstundervisningen.

Kurset foregår på Rødkilde Gymnasium, Rødkildevej 42, 7100 Vejle.

Kurset afholdes med tilskud fra Region Syddanmarks Uddannelsespulje.

Pris: 150 kr for forplejning (betales på dagen)

Tilmelding senest 10 september:

anne.melillo@skolekom.dk

Program:

10.00: Velkomst og kaffe.

10.15: Overinspektør Peter Dragsbo, Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot:

Forstadsarkitektur og byplanlægning i Syddjylland fra ca. 1900

Peter Dragsbo er aktuell med bogen: "Hvem opfandt parcelhuskvarteret?. Forstaden har en historie.

Plan og boligbyggeri i danske forstadskvarterer 1900-1960". Museum Sønderjylland, 2008

11.30: Anne Melillo, Odense Katedralskole: Syddjylland som ressource i billedkunstundervisningen, Status og muligheder.

Anne Melillo har været projektleder for "Historisk Atlas i ungdomsuddannelserne i Region Syddanmark" og har skrevet artiklen:

"Kunst og arkitektur på første hånd" i TEGN/1 2009

12.15: Frokost

13.15: Bodil Bruhn, Rødkilde Gymnasium og museumsinspektør Marianne Sørensen, Vejle Kunstmuseum: Erfaringer fra et museologiforløb.

Rødkilde Gymnasium har en lang tradition for at bruge Vejle Kunstmuseum i billedkunstundervisningen. Oplægget tager udgangspunkt i Bodil Bruhns og Marianne Sørensens erfaringer fra et museologiforløb i skoleåret 07/08

14.30: Valg af regionalsekretær og nyt fra GLB&D

15.00: Slut

Klimaforandringer, byer og byliv – arkitektens perspektiv

Kursus i København på en fredag og udstillingen *Fremtidens arkitektur er grøn* på Louisiana er åben

Kursusudbyder:

Gymnasiets Lærere i Billedkunst og Design.

Kurset laves i samarbejde med:

Center for Byplanlægning, Kunstakademiets Arkitekt-skole, professor Jens Kvorning.

UiD, kreativ leder Henrik Valeur – kurator for CO-EVOLUTION.

Formål

At diskutere klimaforandringernes betydning for arkitektens arbejde med byer og byliv – i et både lokalt og globalt perspektiv.

Indhold

- Introducerer til temaet og begreberne, samt historiske, kulturelle og geografiske forhold.
- Internationale arkitekter præsenterer grænsebrydende, bæredygtige byudviklingsprojekter.
- Debat med oplægsholdere om Nordhavnen – den kommende bæredygtige bydel i København
- Arkitektstuderende fortæller om deres arbejde med bæredygtig arkitektur.

Arbejdsform

Symposium som pod-castes og der vil være materialer på www.Klimaundervisning.dk

Sprog

Engelsk.

Målgruppe

Undervisere i billedkunst og design i de gymnasiale uddannelser samt fagfolk, undervisere og studerende fra Arkitektskolen.

Undervisere

Henrik Valeur, kreativ leder af UiD og kurator for CO-EVOLUTION.

Jens Kvorning, professor og leder af Center for Byplanlægning.

Dan Stubbergaard, partner i COBE og vinder af konkurrencen om Nordhavnen.

Alejandro Gutierrez, associate director hos Arup og medansvarlig for nogle af de mest kendte bæredygtige byudviklingsprojekter i verden.

Victor Tenez Ybern, ledende planlægger for byen Barcelona og tidligere leder af miljøplanlægningen for hele Katalonien.

Tid og sted

Fredag den 25 September 2009, kl. 10 – 17

Kunstakademiets Arkitektskole

Festsalen

Danneskiold-Samsøes Allé 51-53
Holmen, 1435 Kbh K

Pris
350 kr.

Tilmelding
Senest fredag den 11. september 2009
Kirsten Larsen på kmh.larsen@gmail.com

Kontakt

Nærmere oplysninger om kurset på
www.efteruddgym.emu.dk
Kirsten Larsen, kmh.larsen@gmail.com, mobil telefon-
svarer 2993 2417

Gymnasieelever i praktik som kunsthistoriestuderende

Til efteråret får gymnasieelever igen mulighed for at komme i studiepraktik på Aarhus Universitet. Gymnasieeleverne får her mulighed for at prøve at være studerende, hvilket senere kan være med til at afklare deres valg af uddannelse. Praktikken varer tre dage og foregår onsdag, torsdag og fredag fra **den 28. til den 30. oktober 2009**.

Studiemiljø, læserytme, sociale aktiviteter og selve det at studere kan ikke beskrives med tekst, men skal opleves. På Kunsthistorie AU har vi tilrettelagt et program, hvor gymnasieeleverne møder undervisere og studerende, deltager i den aktuelle 1.års-undervisning og får opgaver af praktisk og billedanalytisk karakter. I løbet af praktikken møder de også Kunsthistories studievejleder, der informerer om optagelse, uddannelsens opbygning, jobmuligheder mm. For at kunne give eleverne så realistisk en oplevelse af studiet som muligt, optager vi et hold på ca. 25 praktikanter. Praktikanterne følges og hjælpes under opholdet af en gruppe 2.års-studerende. De foregående års praktik har fået gode evalueringer af deltagerne, der udtrykker, at praktikken har givet dem et meget bedre grundlag for at vælge (eller ikke vælge!) et studie som kunsthistorie.

Studiepraktikken giver kort sagt gymnasieeleverne mulighed for at træffe deres studievalg på et velinforme-

ret grundlag, og vi håber derfor at I vil viderefremidle dette arrangement til interesserede elever af begge køn! (sidste år oplevede vi en markant overrepræsentation af kvinder, så måske er der grund til særligt at gøre de unge mænd opmærksomme på muligheden).

For at gymnasieeleverne kan søge studiepraktikken skal de være i gang med sidste år på den gymnasiale uddannelse. Tilmeldingen foregår på AUs hjemmeside, hvor der under studiepraktik findes en oversigt over de praktikforløb, der bliver udbudt i 2009. Eleverne skal selv ansøge om at komme i studiepraktik ved at klikke "Ansøg" under de enkelte fagbeskrivelser. Efterfølgende vil rektor modtage besked om, hvilke elever fra jeres skole, der har søgt praktikplads på Aarhus Universitet. Når elevernes deltagelse i studiepraktikken er godkendt af jer, vil vi forsøge at optage eleverne på deres 1. prioritet eller eventuelle 2. prioritet. Der åbnes for tilmelding medio juli 2009.

For yderligere information se www.au.dk/studieguides/studiepraktik eller kontakt kunsthistories studievejleder på studievejleder.kunsthistorie@hum.au.dk

tegn 2/2009/e-udgave

Udgivet af GLB&D,
C/o Else Hermann, Stationsvej 9, 4070 Kirke Hyllinge.
Tlf: 46403243/51208327
Ansv. Red. Alf Gørup Theilgaard; Odsherreds Gymnasium.
alf.theilgaard@skolekom.dk
Lay-out: Anne Houe, anne@houe.dk

Indlæg til næste nummer: 3/2009 (normal trykt udgave)
senest 15/10 2009

Forsidefoto: Trappemotiv, New York (Alf Gørup Theilgaard)

Bestyrelsen

GLB&D Den faglige forening for gymnasiets billedkunst og
designlærere 2009/2010

Else Hermann
KASSERER og NÆSTFORMAND
Stationsvej 9
4070 Kirke Hyllinge
else.hermann@get2net.dk [mailto:else.hermann@get2net.dk]
Tlf: 46403243
Mobil: 51208327
VUC Vestsjælland Nord, Slotshaven 5, 4300 Holbæk

Bernhardt Hutters
REGIONERNE
St. Kongensgade 77, A, II,
bhutters@sol.dk [mailto:bhutters@sol.dk]
1264 København K
Tlf: 33 14 26 93
Mobil: 26 35 73 68
VUC Roskilde

Bodil Rokkedal Johansen
KURSUSANSVARLIG og VERTIKALT SAMARBEJDE
Holbergsgade 5.3 Rokkedal
johansen@gmail.com [mailto:Rokkedal.johansen@gmail.com]
9000 Aalborg
Tlf.: 98 103 503 Hasseris Gymnasium
JO@hasseris-gym.dk [mailto:JO@hasseris-gym.dk]

Kirsten Larsen
FORMAND og FAGLIGT FORUM
Classensgade 38 1tv
kmh.larsen@gmail.com [mailto:kmh.larsen@gmail.com]
2100 kbh Ø
Tlf: 35424717
Mobil: 29932417
Gribskov gymnasium

Annamarie Bjerkø
VERTIKALT SAMARBEJDE
Skovvejen 67, st.
ab@marselisborg-gym.dk [mailto:ab@marselisborg-gym.dk]
8000 Århus C
Tlf: 8619 5058
Marselisborg gymnasium

Lone Schloo Erhardsen
kontakt til TEGN v/ AlfTheilgaard
Storegade 3
kontakt til regionerne v/Bernhardt Hutters
6862 Tistrup
schlone@europe.com [mailto:schlone@europe.com]
Tlf: 7529 9262
Varde gymnasium & hf

Kristin Erdal
HTX-kontakt for DESIGN og EMU v/ Gitte Normand
kre@viauc.dk [mailto:kre@viauc.dk]
Stokrosevej 24, 8330 Beder
HTX Horsens
Tlf. 38712133

Bodil Andersen,
SUPPLEANT
Nordskovvej 16,
Gestelev, 5750 Ringe
Tlf: 62622472,
Midtfyns Gymnasium
bodil.kildagerhus@tdcadsl.dk
[mailto:bodil.kildagerhus@tdcadsl.dk]

Husk at du finder alle aktuelle nyheder og
informationer på EMU Billedkunst og Design:
<http://www.emu.dk/gym/fag/bk/index.html>

FIGURATION

Figuration er en rigt illustreret bog med fokus på gengivelser af mennesket i kunsten – inden for maleri, tegning, skulptur og fotografi.

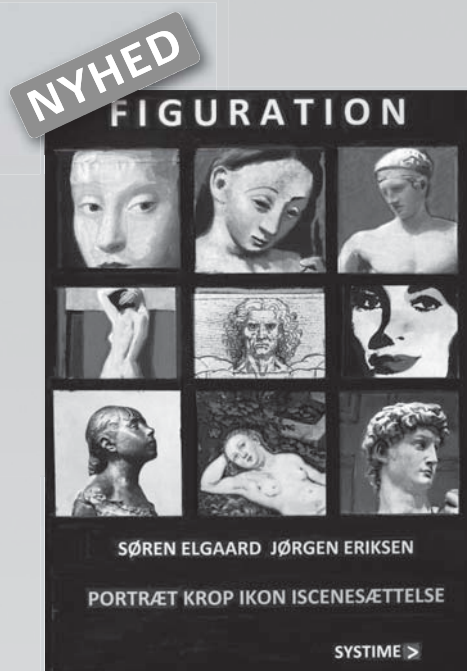
Omdrejningspunkterne er portræt, krop, iscenesættelse, ikon, kønsroller og skønhedsideal.

Figuration giver både genrekendskab, metodebevidsthed og historisk overblik og indeholder også et afsnit om metoder og analysemodeller – selvfølgelig med afsæt i konkret billedmateriale.

Bogen sætter menneskeskildringer helt tilbage fra antikken i forhold til figurationer i den aktuelle samtidskunst og perspektiverer løbende til relevante ismer og perioder.

Praktiske øvelser til bogen er tilgængelige på systime.dk under bogens titel.

Søren Elgaard og Jørgen Eriksen
Udkommer august 2009

SYSTEME >

Læs systime.dk | Ring 70 12 11 00 | Skriv systime@systime.dk | Deltag lab.systime.dk

DESIGN – PROCES & METODE

Design – proces & metode går bag om designerens arbejde og giver et indblik i den skabelsesproces, som designeren er involveret i.

Bogen er enestående, fordi den fokuserer på processens flygtige og komplekse karakter, afmystificerer den og gør den operationel – uden at fjerne dens magi.

Ud over at beskrive arbejdsmetoder, designparametre og designerens kontekst inddrager bogen også cases fra anerkendte designvirksomheder, der lader læseren komme tæt på. *Design – proces & metode* er en flot illustreret grundbog i design, der henvender sig til alle, der interesserer sig for design og designerens proces.

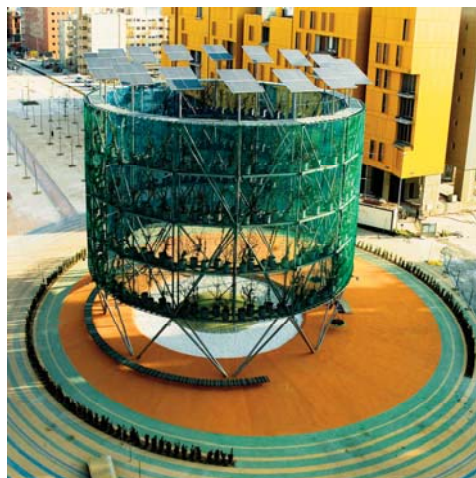
Mette Volf
Udkommer august 2009

SYSTEME >

Læs systeme.dk | Ring 70 12 11 00 | Skriv systeme@systeme.dk | Deltag lab.systeme.dk

LOUISIANA LÆRERKURSER 2009

Ecosistema Urbano "Øko-boulevard", Madrid 2006

SENSOMMERAFTEN FOR UNDERVISERE Tirsdag 25. august 2009 kl. 16.30-19.00

Mød kollegerne, nyd et glas vin og få en introduktion til særudstillingen *Fremtidens arkitektur er grøn!* Bagefter er der mulighed for at komme "bag scenen" og følge de sidste forberedelser af efterårets store samtidskunstudstilling *"The World is Yours"*, ugen før udstillingen åbner.

Pris: kr. 150

Inklusiv entré til museet og et glas vin

Tilmelding på www.louisiana.dk
senest fredag 21. august 2009

UNDERVISERNES DAG | onsdag 11. november 2009 kl. 9.00-16.00

Hvad kan og vil samtidskunsten? Reservér en hel dag og stil skarpt på samtidskunsten i forbindelse med særudstillingen *"The World is Yours"*. Få ideer til hvordan undervisning i samtidskunst kan tilrettelægges og gå på tværs af fagene.

Program (med forbehold for ændringer)

kl. 9: Kaffe, croissanter og velkomst.

kl. 10: Oplæg om "Samtidskunst og visuel kultur" af ph.d. Camilla Jalving, der bl.a. er medforfatter til *"Nybrud. Dansk kunst i 1990'erne"* (2006).

kl. 11: Omvisning og værksted i *"The World is Yours"*.

kl. 13: Frokost med efterfølgende mulighed for at se *"Tro, Håb og Kærlighed. Jacob Holdts Amerika"*.

kl. 14: Fælles diskussion af indgange til samtidskunsten og forslag til undervisningsforløb. Kort introduktion til vores nye undervisnings-site "Louisiana Young".

kl. 15: Samtale med den norske duftkunstner, Sissel Tolas.

Pris: kr. 800

Inklusiv entré til museet og frokost m.m.

Tilmelding på www.louisiana.dk - senest fredag 6. november 2009

Cao Fei "Whose Utopia" (2006)